

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
2.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2021/1089
Toplantı Tarihi/Sayısı : 17.10.2023/37
Karar Numarası : 2023/799
Başvuran : İ.Ç.
Başvuran Vekili : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Sincan 2 No'lu F Yüksek Güvenlikli Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, yanlış tedavi uygulandığı ve hastaneye sevk edilmediği iddiasına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Daha önce yaptırdığı diş dolgusunun kırılması ve dişinin ağrı yapması üzerine cezaevi bünyesinde görev yapan diş doktoruna çıkıp kanal tedavisi için hastaneye sevk istediğini ancak doktorun kendisini dinlemeyip dişine hijyenik olmayan bir ortamda, hijyenik olmayan yöntemlerle dolgu yaptığını,

b. Akabinde dişinin ağrı yaptığını bunun üzerine hastaneye sevk edildiğini buradaki doktorun diş filmi çektiğini ve ağrının yirmilik diştten kaynaklandığını belirttiğini ayrıca doktorun belirli bir kotalarının olduğunu söyleyerek kanal tedavisi yapmaya yanaşmadığını ve kendisine herhangi bir tedavi uygulanmadan geri gönderildiğini,

c. Dişinin tekrar ağrması üzerine revire çıktığını doktorun dişinin çekilmesi gerektiğini belirttiğini ancak kendisinin bu duruma karşı çıktığını ve dişini çekirmek istemediğini bu yüzden doktorun alaycı tavırlarına maruz kaldığını iddia etmiştir.

3. Sincan 2 No'lu F Yüksek Güvenlikli Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumundan alınan yazılı görüşte özetle;

a. Mevzuata göre, hükümlü ve tutukluların öncelikle ilde bulunan hastanelere, il düzeyinde tedavi imkânı bulunamaması halinde diğer illerdeki hastanelerin ilgili bölümlerine ve üniversite hastanelerine sevk edildiklerini, hasta hükümlü ve tutuklunun hangi uzmanlık alanında tetkik ve tedavi göreceğine muayene eden kurum doktorunun, kurum doktoru bulunmuyorsa aile sağlığı merkezi veya hastanede görevli doktorun karar verdiğini, bu aşamada kurum idaresinin bir yetkisinin bulunmadığını,

b. Başvuranın diş rahatsızlığına ilişkin yapılan tedavilerle ilgili olarak, başvuranın 3/3/2021 ve 10/3/2021 tarihlerinde Kurum diş hekimi tarafından yapılan muayenesi sonucunda gerekli tedavinin kendisine uygulandığını, 31/3/2021 tarihinde ise Kurum diş hekimi tarafından başvuranın muayenesinin yapıldığını, ileri tetkik ve tedavinin yapılabilmesi için Sincan Ağız ve Diş Sağlığı Merkezine sevk edildiğini, 8/4/2021 tarihinde adı geçen Hastanede

yapılan muayene sonucunda başvurana "PNR" işlemi uygulanarak dosyasına "muayene edildi" notunun düşüldüğünü ve herhangi bir kontrol muayenesi veya işlem notunun yazılmadığını, başvuranın 4/8/2021 tarihinde tekrar Kurum diş hekimi tarafından muayene edildiğini, 18/8/2021 tarihinde Kurum diş hekimi tarafından yapılan muayenesinde "apse" tanısıyla ilaç reçete edildiğini ve reçete edilen ilaçların adı geçene teslim edildiğini, başvuranın 14/9/2021 tarihinde Ankara Ceza İnfaz Kurumları Kampüs Devlet Hastanesi Diş Polikliniğine sevk edildiğini ve yapılan muayene sonrasında "panoramik" diş filminin çekilerek "diş apsesi" teşhisiyle ilaç reçete edildiğini,

c. Başvuranın sağlık sorunları ile ilgili gerekli tüm tetkiklerin ve tedavilerin özenle yerine getirildiğini, Kurum diş hekimi tarafından yapılan muayeneler sonrasında kullanılan aletlerin sterilizasyonunun düzenli olarak gerçekleştirildiğini, temizlik ve hijyen şartlarına azami şekilde özen gösterildiğini ayrıca görevli hekimin, hükümlü/tutukluların sağlığı haricinde kişisel durumlarına ilişkin olarak herhangi bir ifade ve söylemde bulunmasının söz konusu olmadığını, başvuruda belirtilen iddiaların gerçeği yansıtmadığını belirtmiştir.

4. Muhaptan alınan yazılı görüş başvurana iletilmiş ve kendisinden yazılı görüşü talep edilmiş, ancak başvuran herhangi bir görüş sunmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde, Kurumumuzun "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

6. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

7. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesi şöyledir: "Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir."

8. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesi: "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenbilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir." hükmünü içermektedir.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

10. 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1)

bendinde, Kurumun görevleri arasında İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsanî veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması olarak görev yapmak olduğu düzenlenmiştir. Aynı maddenin (i) bendi kapsamında da özgürlüğünden mahrum bırakılanların Kuruma yapmış oldukları başvurular incelenmektedir.

11. Başvuranın iddiası, hijyenik olmayan bir ortamda ve hijyenik olmayan araçlarla muayene edildiğine, doktorun kendisine yanlış tedavi uyguladığına, muayene eden dış doktorunun alaycı ifadelerine maruz kaldığına ilişkindir.

12. Cezaevlerinde kötü muamele olarak kabul edilecek hususlar farklı şekillerde tezahür edebilir. Bunların birçoğu cezaevi idaresi ve görevlilerinin kasıtlı davranışlarından kaynaklanabileceği gibi yönetsel hatalar veya yetersiz kaynaklar sebebiyle de ortaya çıkabilir. Bu nedenle mahkûmlar için bir cezaevindeki yaşam tüm yönleriyle değerlendirilmelidir. Cezaevlerindeki yaşam, mahkûmlara sunulan aktivitelerin genişliğinden, mahkûmlar ve ceza infaz görevlileri arasındaki ilişkilerin genel durumuna kadar geniş bir alanda değerlendirilmelidir (Avrupa İşkence ve İnsanlık dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesinin (CPT) Standartları, 2002).

13. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini de belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, para. 45.). Başvuranın kötü muamele gördüğüne ilişkin anlatımları soyut iddiaları değil, somut fiillerin tasvirini içermelidir.

14. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) “makul şüphe bulunmaması” ya da “bütün makul kuşkunun ötesinde” şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18.01.1978, para. 161).

15. Başvuranın iddiaları ile ilgili yapılan incelemede; başvuranın 3/3/2021, 10/3/2021 ve 31/3/2021 tarihlerinde Ankara Sincan Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Diş Polikliniğine sevk edilerek muayenesinin yapıldığı, yapılan bu muayeneler sonucunda 10/3/2021 tarihinde başvuranın dişine dolgu yapıldığı, 31/3/2021 tarihindeki muayenenin sonucunda ise doktorun hasta dosyasına başvuranın ileri tetkik için sevkinin uygun olduğuna ilişkin bir not düştüğü buna binaen gerekli tetkiklerin yapılması için başvuranın aynı merkezde 08/04/2021 tarihinde muayene edilerek dosyasına “PNR çekildi” diye bir not düştüğü, başvuranın daha sonra 4/8/2021 tarihinde tekrardan sevk edildiği Ankara Sincan Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi Diş Polikliniğinin de muayene edildiği ve doktor tarafından dosyasına “drenaj edildi” notunun düştüğü, 18/8/2021 tarihinde yapılan muayenesinde ise doktor tarafından apse teşhisi konulduğu tespit edilmiştir.

16. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, mahpuslara yeterli tıbbi bakımın sağlanmamasının asgari eşiği aşan düzeyde kötü muamele oluşturabileceğini belirtmiştir (AİHM, *Wenerski–Polonya*, B. No: 44369/02, K.T: 20.01.2009, para.58.). Mahkeme, tıbbi bakımın eksik veya yetersiz olduğunun belirlenmesi hususunda bilirkişi raporu gibi delillere yeteri kadar atıfta bulunulmasını aramaktadır (AİHM, *Krivolapov– Ukrayna*, B.No: 5406/07, K.T: 02.10.2018, para.76.). Başvuranın hastaneye sevk edilmediği iddiasıyla ilgili olarak yapılan dosya incelemesinde başvuranın farklı tarihlerde birçok defa hastaneye sevkinin geciktirilmeden yapıldığı ve hastanede uzman doktorlar tarafından gerekli tetkikler yapıldıktan sonra tedavi edildiği tespit edilmiştir. Başvuranın doktorun alaycı tavırlarına maruz kaldığı ve hijyenik olmayan ortamda yanlış tedaviye maruz kaldığı iddiasına ilişkin olarak ise; başvuranın yanlış tedavi edildiğine ilişkin iddiasının bilirkişi raporu veya başka bir hastaneden alınan rapor gibi delillerle desteklenmemesi, buna ek olarak yapılan incelemede başvuranın iddiasının ispatına elverişli bir delilin bulunmaması nedeniyle söz konusu iddiaların incelenebilme şartını taşımadığı ve kabul

edilmez olduğu deęerlendirilmiřtir.

V. KARAR

A. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,

B. Kararın taraflara teblięine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileğine,

17/10/2023 tarihinde, OY BİRLİğİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Aliřan TİRYAKI
Daire Bařkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Kurul yesi

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTI
Kurul yesi

e-imzalıdır

Saffet BALIN
Kurul yesi

e-imzalıdır

Av. Zennure BER
Kurul yesi